

Nr 32.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om hittegods, m. m.; given Stockholms slott den 4 januari 1938.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om hittegods; samt
- 2) lag angående ändrad lydelse av 57 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred.

GUSTAF.

K. G. Westman.

F ö r s l a g
till
L a g
om hittegods.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Var som något hittar skall utan oskäligt dröjsmål anmäla fyndet hos polismyndighet. Är ägaren till hittegodset känd, må upphittaren i stället underrätta honom om fyndet.

Polismyndighet åligger att, när anmälan om hittegoods skett, kungöra fyndet på lämpligt sätt eller, där ägaren till godset är känd, underrätta honom.

2 §.

Hittegoods skall väl vårdas. Vill upphittaren överlämna godset till polismyndighet, have rätt därtill. Polismyndighet må ock eljest, där så finnes påkallat, omhändertaga godset.

Polismyndighet må låta försälja hittegoods, när godset ej kan vårdas utan fara för försämring eller vården är förenad med alltför stora kostnader eller eljest särskilda skäl till försäljning finnas.

3 §.

Ägaren vare berättigad taga hittegoods åter mot det han gäldar polismyndighets och upphittares skäligena kostnader i anledning av fyndet ävensom skälig hittelön.

Uppkommer tvist rörande lösesummans belopp, skall frågan härom avgöras av domstol; polismyndighet som har godset i sin vård dock obetaget att utlämna det till ägaren mot lösen som polismyndigheten finner skälig.

4 §.

Varder ägare till hittegoods ej känd inom ett år från det fyndet anmäldes hos polismyndighet, eller kommer ägaren ej inom tre månader från det han av polismyndighet underrättats om fyndet, eller kan ägaren eljest anses hava uppgivit sin rätt, tillfalle godset upphittaren; dock vare denne skyldig gälda polismyndighets kostnader i anledning av fyndet. Är godset i polismyndighets vård, och underlåter upphittaren att inom tre månader efter anmaning gälda polismyndighetens kostnader, eller kan han eljest anses hava uppgivit sin rätt, skall godset, efter avdrag av nämnda kostnader, tillfalla kronan.

5 §.

Fullgör upphittaren ej vad i 1 § är stadgat, have förverkat all rätt på grund av fyndet.

6 §.

Tillvaratager någon hos honom kvarglömd sak, skall vad ovan stadgas om hittegods äga motsvarande tillämpning; dock skall hittelön ej utgå.

7 §.

I den mån i särskilda författningar meddelats föreskrifter angående sådant som tillvaratages å postanstalt eller å fortskaffningsmedel i allmän trafik eller inom område som hör till företag för sådan trafik, skall vad sålunda stadgats lända till efterrättelse.

8 §.

Hittar någon hemdjur, skall vad i 52—57 §§ lagen om ägofred stadgas i tillämpliga delar lända till efterrättelse, ändå att fall som där avses ej är för handen.

9 §.

Om sjöfynd samt om nedgrävd skatt, bottenfynd eller annat dylikt, vartill ägare ej finnes, är särskilt stadgat.

10 §.

Konungen äger meddela erforderliga föreskrifter rörande tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1939, vid vilken tid 16 § 2 och 4 punkterna förordningen om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall den 16 februari 1864 (nr 11 s. 101) skola upphöra att gälla.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 57 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred.

Härigenom förordnas, att 57 § lagen den 2 juni 1933 om ägofred skall erhålla följande ändrade lydelse:

57 §.

Bliver ägare till intaget hemdjur ej känd inom fjorton dagar efter det kungörelse enligt 52 § ägt rum, göra intagaren utan dröjsmål anmälan om intagningen hos polismyndigheten i orten.

Vill intagaren, sedan anmälan skett, sälja djuret å offentlig auktion och ur köpeskillingen uttaga honom tillkommande lösen, vare därtill berättigad.

Har ett år förflutit från det intagningen anmälts hos polismyndigheten, och är ägaren alltjämt okänd, skall djuret eller, där det blivit sålt, köpeskillingen i dess helhet tillfalla intagaren.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1939.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 december 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, anmäler fråga om *ändrade bestämmelser angående hittegods* samt anför därvid:

»Huvudstadgandet av gällande bestämmelser om hittegods finnes i 16 § 2 punkten förordningen den 16 februari 1864 om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall. Enligt detta lagrum åligger det envar, som hittat något, att genast kungöra det och låta lysa tre söndagar å rad i närmaste kyrka på landet eller i alla stadens kyrkor, så ock å häradsting eller rådstuga. Kommer 'den, som mist haver' och visar att det funna tillhör honom, äger han taga det åter mot skyldighet att giva skäligen hittelön. Kommer han ej inom natt och år sedan lysning skett, tager kronan två tredjedelar av det funnas värde, medan den återstående tredjedelen tillfaller upphittaren. Stadgandet är oförändrat överflyttat från 48 kap. 1 § missgärningsbalken i 1734 års lag.

Förutnämnda lagrum anger ej närmare vilka föremål som omfattas därav. Tillämplighetsområdet begränsas emellertid i första hand av speciella bestämmelser för vissa slag av fynd. Sådana finnas om s. k. driftefä i 16 § 4 punkten nämnda promulgationsförordning samt om sjöfynd i en särskild lag den 2 april 1918. Härjämte må erinras om förordningen den 30 maj 1873 angående nedgraven skatt, bottenfynd eller annat dylikt, vartill ägare ej finnes. Ehuru lagstiftningen i övrigt icke direkt anger någon begränsning av tillämplighetsområdet för bestämmelserna om hittegods, torde likväl vissa gränser härutinnan kunna uppdragas. Sålunda kunna dessa bestämmelser, vilkas syfte är att bringa förlorad egendom i rätt innehavares händer, icke anses tillämpliga beträffande föremål som sakna ägare, såsom bortkastade eller övergivna saker; sådana föremål äger upphittaren i regel utan vidare behålla. Detsamma torde gälla beträffande saker av så ringa värde att ett lysningsförfarande skulle framstå som uppenbart orimligt.

Som förutsättning för rätt att omhändertaga en sak som hittegods gäller

att den över huvud icke är i någons besittning. Här må framhållas, att föremål som kvarglömts exempelvis å järnvägståg eller i butikslokal i regel måste anses vara i järnvägsförvaltningens, respektive butiksinnehavarens besittning och att utanförstående icke äga taga någon befattning därmed. Med avseende å saker, som kvarglömts eller borttappats inom järnvägs eller spårvägs område och tillvaratagits av trafikpersonalen, gälla särskilda i administrativ ordning utfärdade föreskrifter, likaså beträffande å postanstalt tillvaratagna föremål.

Bland de förut omnämnda specialbestämmelserna om vissa slag av fynd må närmare redogöras för dem som gälla angående s. k. driftefä. Enligt 16 § 4 punkten strafflagens promulgationsförordning åligger det den som hittar häst, oxe, ko, får, get eller annat få att låta lysa en gång. Upphittaren äger njuta foderlön och ersättning för all annan kostnad, sedan den nytta räknats som han haft av djuret. Kommer ej rätte ägaren inom natt och år, tillfaller djuret upphittaren. I lagrummet förekommer därjämte en processuell föreskrift om edgång. Stadgandet är oförändrat överflyttat från 48 kap. 3 § missgärningsbalken i 1734 års lag.

Med nu berörda bestämmelser om driftefä böra jämföras de stadganden som i 52—57 §§ lagen den 2 juni 1933 om ägofred äro meddelade om intagning av annans hemdjur. Dessa regler äga giltighet endast då det djur som intagits olovligen inkommit på intagarens egna ägor. Det åligger i sådant fall intagaren att underrätta djurets ägare om intagningen eller, om ägaren ej är känd, att kungöra denna i viss ordning. Djurets ägare har som regel ej rätt att återfå djuret annat än mot lösen innefattande ersättning för dels ägoskada som djuret åstadkommit, dels ock kostnaden för kungörelse samt underhåll och vård av djuret efter avdrag för den nytta intagaren haft av detsamma. Blir ägaren ej känd inom fjorton dagar från det kungörelse skett, står det intagaren fritt att antingen tillämpa bestämmelserna om driftefä eller ock låta sälja djuret på offentlig auktion och ur köpeskillingen uttaga honom tillkommande lösen.

Den som underlåter att så lysa fynd eller hittegods, som i lag är stadgat, straffas enligt 22 kap. 19 § första stycket strafflagen med böter, högst dubbla värdet av det hittade. Förtiger någon fynd eller hittegods, då ägaren eller annan därtill berättigad sig anmäler eller eljest tillkännagiver, skall han enligt andra stycket av samma paragraf straffas med böter eller fängelse. Jämlikt 22 kap. 21 § strafflagen må brott mot 19 § icke åtalas av annan än målsäganden.

I en vid 1932 års riksdag väckt motion (II: 131) yrkades, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till ny lag om hittegods ävensom till andra därmed sammanhängande författningar. Första lagutskottet, dit motionen hänvisades, framhöll i sitt däröver avgivna utlåtande (nr 5) bland annat hurusom de lagstadganden och övriga föreskrifter, som gällde på förevarande område, ovedersägligen företedde en bro-

kig bild av skiftande och delvis mycket ålderdomliga bestämmelser samt att, vad särskilt anginge stadgandena i 16 § 2 och 4 punkterna strafflagens promulgationsföreskrifter, det säkerligen vore allom bekant att där meddelade föreskrifter om lysning av fynd icke efterlevdes. Om än några allvarligare missförhållanden icke vållats därigenom, att numera helt andra lysningsförfaranden än de i lag föreskrivna brukade komma till användning, syntes det dock utskottet att det nuvarande tillståndet vore förenat med åtskilliga olägenheter; i detta hänseende erinrades särskilt om den ovisshet om vad man hade att iakttaga, som måste råda hos allmänheten, samt de svårigheter att återfå bortkommen egendom, som måste följa av skiftande skick och bruk i fråga om lysande av hittegods. Med hänsyn härtill fann utskottet yrkandet om en ny lagstiftning angående hittegods icke böra avvisas. Utskottet, som förutsatte att den nya lagstiftningen begränsades till sådana områden där verkligt behov föreläge, anförde vidare beträffande de synpunkter som syntes böra beaktas vid lagstiftningen i fråga:

Såsom allmän regel torde böra gälla, att anmälan om ett fynd skall ske till närmaste polismyndighet i den ort, där fyndet skett. Därmed vinnes, att vederbörande, som vill söka sitt åter, i regel vet var han skall göra sina efterforskningar, och någon avsevärd tunga torde icke heller därigenom åläggas en upphittare, då numera telefon oftast är att tillgå. Skyldighet för upphittaren att själv överbringa det funna till polismyndigheten synes däremot ej böra föreskrivas, men han bör vara pliktig att vid anmaning utlämna fyndet till myndigheten. Kungörande av detsamma — med föreläggande för ägaren att inom viss tid giva sig tillkänna — synes böra ankomma på polismyndigheten, med rätt för denna att bestämma om och i vilken omfattning kungörande skall ske, och lämpligaste sättet därför torde vara införande av annons i en eller flera ortstidningar, möjligen i förening med anslag å för allmänheten upplåtna platser. Några uttryckliga föreskrifter, hur rätter ägare för utfående av sin egendom skall legitimera sig, synas icke böra givas. I likhet med vad för närvarande torde gälla, synes ägaren icke böra vara berättigad att utbekomma egendomen annat än mot gäldande av de kostnader, som varit förbundna med fyndets kungörande och förvaring, ävensom skälig hittelön. Denna torde med hänsyn till de växlande förhållandena alltjämt icke böra fixeras till viss procent av det funnas värde; och med hänsyn till det besvär, den förordade ordningen kommer att medföra för polismyndigheterna, synes kronan böra bibehållas vid rätt att — där ägare ej inom föreskriven tid anmäler sig — erhålla viss andel av det funnas värde, sedan därur utgått med kungörande och förvaring förbundna kostnader.

På hemställan av utskottet anhöll riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 februari 1932 (nr 29), att Kungl. Maj:t ville låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till ny lagstiftning rörande hittegods.

I anledning av riksdagens hemställan utarbetades inom justitiedepartementet en i juni 1937 dagtecknad promemoria i ämnet jämte lagutkast.

I promemorian uttalades, att ifrågavarande lagstiftning, på sätt riksdagen antytt, borde begränsas till sådana områden, där praktiskt behov av ändrade eller mera fullständiga regler föreläge. Därav följde bland annat,

att sjöfynd, varom så sent som år 1918 meddelats utförliga bestämmelser, lämnades åsido. Vad anginge bestämmelserna om 'nedgraven skatt, bottenfynd eller annat dylikt, vartill ägare ej finnes,' syntes någon revision därav i förevarande sammanhang icke böra ifrågakomma redan på den grund, att de icke hade mycket gemensamt med den egentliga hittegodslagstiftningen, vars syfte vore att återställa bortkomna saker till rätt innehavare. En reformerad lagstiftning borde sålunda inskränkas till att ersätta 16 § 2 och 4 punkterna i promulgationsförordningen till strafflagen med nya och fullständigare lagregler samt reglera vad därmed stode i oskiljaktigt sammanhang. De nya lagreglerna borde omfatta även det fall, att ägaren till hittegoods redan då fyndet gjordes vore känd för upphittaren. Huvudsynpunkten vid lagbestämmelsernas utformning borde vara att i största möjliga mån befrämja att ägaren eller den eljest till bortkommet gods berättigade återfinge sitt.

Vid promemorian voro fogade utkast till dels *lag om hittegoods*, dels *lag om ändrad lydelse av 57 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred*, dels ock *lag om ändrad lydelse av 22 kap. 19 och 21 §§ strafflagen*. Utkasten torde få fogas till detta protokoll såsom bilaga (*Bilaga A*).

Enligt utkastet till lag om hittegoods skulle den som något hittade utan dröjsmål anmäla fyndet hos polismyndighet. Vore ägaren till hittegodset känd, stode likväl upphittaren fritt att i stället underrätta ägaren om fyndet. Det skulle åligga polismyndighet att när anmälan om hittegoods inkommit kungöra fyndet på lämpligt sätt eller, där ägaren vore känd, underrätta denne. Härefter upptogs en allmän föreskrift att hittegoods skulle väl vårdas. Vidare stadgades rättighet för upphittaren att överlämna godset till polismyndighet och skyldighet att så göra, om polismyndighet det påfordrade. Polismyndighet tillades befogenhet att sälja hittegoods, när skäl därtill vore. Enligt utkastet skulle ägaren vara berättigad att taga hittegoods åter mot det han gäldade polismyndighets och upphittares skäliga kostnader i anledning av fyndet ävensom skälig hittelön. Blev ägaren ej känd inom ett år från det fyndet anmäldes hos polismyndighet, eller underlåte ägaren att lösa godset eller ställa säkerhet för lösensumman inom tre månader från det han av polismyndighet underrättats om fyndet, eller kunde han eljest anses ha uppgivit sin rätt, skulle godset tillfalla upphittaren. För att tillgodonjuta sin rätt skulle dock upphittaren gälda polismyndighets kostnader i anledning av fyndet. Underlåte upphittaren i det fall, att godset vore i polismyndighets vård, att lösa detsamma eller ställa säkerhet för lösensumman inom tre månader efter anmaning, eller kunde han eljest anses ha uppgivit sin rätt, skulle godset tillfalla kronan. I utkastet föreskrevs vidare, att om någon tillvaratogs hos honom kvarglömd sak, skulle de nu återgivna reglerna om hittegoods äga motsvarande tillämpning, dock att hittelön ej skulle utgå. I särskilda författningar meddelade föreskrifter angående sådant som förlorats inom järnvägs eller spårvägs område eller eljest å fortskaffningsmedel i allmän trafik skulle enligt utkastet lända till efter rättelse.

Beträffande hemdjur intogs i utkastet till lag om hittegoods en föreskrift,

att då någon hittade sådant djur vad i 52—57 §§ lagen om ägfred stadgades skulle i tillämpliga delar lända till efterrättelse, ändå att fall som där avsåges ej vore för handen. Enligt utkastet till ändring av 57 § lagen om ägfred skulle — i stället för de förut omförmälda bestämmelserna angående förfarandet då ägaren till intaget hemdjur ej blir känd inom fjorton dagar efter kungörande enligt ifrågavarande lag — för sådant fall gälla, att intagaren efter utgången av nyssnämnda tid hade att utan dröjsmål göra anmälan om intagningen hos polismyndigheten i orten. Sedan anmälan skett, skulle intagaren vara berättigad att, om han så ville, sälja djuret å offentlig auktion och ur köpeskillingen uttaga honom tillkommande lösen. Om ägaren, sedan ett år förfluttt från det intagningen anmäls, fortfarande vore okänd, skulle djuret eller, om det blivit sålt, köpeskillingen i dess helhet tillfalla intagaren.

Enligt utkastet till ändring av 22 kap. 19 och 21 §§ strafflagen skulle första stycket i 19 § fullständigast så, att där upptoges straff för den som underlåte att så lysa eller eljest tillkännagiva fynd, hittegods, kvarglömmd sak eller intaget hemdjur som i lag stadgat vore; straffet skulle vara böter. d. v. s. dagsböter, eller fängelse. Nuvarande andra stycket i samma paragraf angående förtigande av fynd eller hittegods — vilket lagrum upptager samma straffskala som i utkastet infördes för underlåtenhet att lysa eller tillkännagiva fynd m. m. — föreslogs skola utgå. I fråga om 21 § föreslogs sådan ändring av åtalsreglerna att brott mot 19 § skulle falla under allmänt åtal.

Över promemorian jämte lagutkastet ha efter remiss utlåtanden avgivits av överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kronobergs, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Örebro och Jämtlands län ävensom av generalpoststyrelsen, järnvägsstyrelsen, statskontoret, föreningen Sveriges landsfiskaler, Svenska spårvägs-, buss- och förortsbaneföreningen samt Sveriges köpmannaförbund. Dessutom ha inkommit yttranden, som av överståthållarämbetet och nämnda länsstyrelser infordrats från vissa underlydande myndigheter.

I samtliga yttranden utom det av överståthållarämbetet avgivna har tillstyrkts, att utkastet läggas till grund för lagstiftning. Därvid har uttalats, att de nuvarande ålderdomliga bestämmelserna rörande hittegods, som knappast längre iakttoges, borde ersättas med ny lagstiftning och att de föreslagna reglerna syntes ändamålsenliga samt väl överensstämmande med rådande rättsuppfattning och rättspraxis. I en del yttranden ha dock framställts erinringar beträffande vissa detaljbestämmelser.

Överståthållarämbetet har avstyrkt den föreslagna lagstiftningen, icke emedan ämbetet funnit lagutkastet i och för sig mindre ägnade att läggas till grund för lagstiftning — endast vissa detaljerinringar ha framställts mot dem — utan på den grund att ämbetet ansett, att vid ny lagstiftning på området borde i en och samma författning inarbetas även bestämmelser rörande sjöfynd samt kvarglömmt gods, som anträffas inom järnvägs eller spårvägs område eller eljest å fortskaffningsmedel i allmän trafik m. m. Ämbetet

har därvid framhållit, att bestämmelserna för de olika slagen av fynd i stort sett vore av samma innehåll och att då skiljaktigheter förelåge dessa ofta syntes icke vara betingade av olikheten i rättsförhållandena utan snarast vara att tillskriva bristande systematik i lagstiftningen. Det vore mindre tillfredsställande, att föreskrifterna på ett så föga omfattande rättsområde som det förevarande skulle vara splittrade på en mångfald olika författningar.

Statskontoret har, enligt vad i dess yttrande angives, med ledning av överståthållarämbetets och länsstyrelsernas räkenskaper utrönt, att statsverket på grund av gällande bestämmelser om hittegods under budgetåret 1935/1936 tillförts inkomst å tillhoppa omkring 8,500 kronor. En stickprovsgranskning av samma räkenskaper för tidigare budgetår hade givit vid handen, att statsverkets årliga inkomst av angivet slag i allmänhet torde understiga nämnda summa. Ur statsfinansiell synpunkt hade statskontoret intet att erinra mot de föreslagna bestämmelserna.

Beträffande de detaljerinringar som framställts mot den föreslagna lagstiftningen är följande att omnämna.

I fråga om utkastet till lag om hittegods har i några yttranden hemställts, att i lagen skulle angivas, att skyldighet att omhändertaga påträffade föremål ej förelåge. Vidare har i ett par yttranden förordats stadgande av innebörd, att fynd av obetydligt värde ej skulle behöva anmälas. I ett annat yttrande har uttrycklig föreskrift ansetts önskvärd därom, att vad i lagen säges om ägare även skulle gälla den som med rätta innehade godset, då det borttappades. Några myndigheter ha ifrågasatt närmare anvisning i lagen angående vad som avsåges med polismyndighet. *Länsstyrelsen i Uppsala län* har därvid föreslagit, att såsom polismyndighet skulle anses vederbörande polischef.

I fråga om skyldigheten att anmäla fynd till polismyndighet har *länsstyrelsen i Örebro län* anmärkt, att beträffande kvarglömda saker borde med anmälan få anstå åtminstone 24 timmar. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* har yrkat, att anmälan om fynd skulle göras hos polismyndigheten i fyndorten. *Länsstyrelsen i Södermanlands län* har ifrågasatt, huruvida icke i lagen borde utsättas vilken polismyndighet kungörande av fynd ålåge; det borde föreskrivas, att om anmälan gjorts till annan polismyndighet än den som hade att kungöra fyndet, den förra myndigheten skulle underrätta den senare. *Länsstyrelsen i Örebro län* har uttalat sig i samma riktning och ansett, att kungörandet borde åligga polismyndigheten i fyndorten. *Föreningen Sveriges landsfiskaler* har funnit, att skyldighet att göra anmälan hos polismyndighet borde vara obligatorisk även för det fall, att ägaren vore känd, enär det eljest kunde möta svårigheter att beivra underlåten lysning.

Vad angår överlämnande av hittegods till polismyndighet har av ett par polismyndigheter yrkats, att överlämnande skulle vara obligatoriskt i de fall då anmälan skulle ske. I ett yttrande har sålunda anmärkts, att eljest kunde olika praxis i fråga om överlämnande komma att råda å skilda orter, och

upphittarens beskrivning av tillvaratagen sak i samband med anmälan, som skedde utan föremålets överlämnande, kunde dessutom lätt bli ofullständig och missvisande. *Överståthållarämbetet* har anmärkt, att i lagen borde angivas huru hittegods tvångsvis skulle omhändertagas av polismyndighet, om upphittaren vägrade att lämna det till polismyndigheten; domstols eller överexekutors förordnande borde ej först behöva avvaktas, enär i dylika fall snabb handling kunde vara av nöden.

I vissa yttranden har framförts önskemål om närmare bestämmelser rörande sättet för kungörande av fynd och underrättelse till ägaren. Flera myndigheter ha yrkat, att såsom exempel på omständigheter, vilka skulle medföra rätt att försälja hittegods, i lagen skulle angivas, att godset ej kunde vårdas utan fara för försämring eller att det fordrade alltför kostsam vård. I ett par yttranden har ifrågasatts närmare bestämmelser om sättet för försäljning, såsom att det skulle ske å offentlig auktion eller föregås av värdering genom sakkunnig.

Angående beräkningen av hittelönens storlek har av *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* och *landsfogden i länet* samt av vissa landsfiskaler ifrågasatts, att i lagen skulle införas närmare anvisningar härom.

Från åtskilliga håll ha uttalanden gjorts rörande polismyndighets befogenhet i fråga om prövning av anspråk på utbekommande av hittegods och bestämmande av lösensummans storlek. I flera yttranden har sålunda föreslagits, att polismyndighet i lagen uttryckligen skulle tillerkännas sådan befogenhet för det fall, att godset vore i dess vård. *Länsstyrelsen i Stockholms län* och ett par andra myndigheter ha yrkat, att sådan befogenhet skulle tillkomma polismyndighet även då godset befunde sig i upphittarens vård. Några underordnade polismyndigheter ha ansett, att frågor om rätt till hittegods och om storleken av hittelön uteslutande borde avgöras i administrativ ordning. Å andra sidan har i några yttranden gjorts gällande, att polismyndighet icke borde tilläggas nu berörda befogenheter. *Poliskammaren i Göteborg* har sålunda betonat, att fastställande av lösensumma för hittegods vore en ny, beträffande de större städerna ytterst betungande uppgift för polismyndigheterna; tvist om lösensumman och om äganderätten borde alltid, om överenskommelse ej kunde åvägbringas, hänvisas till domstol. *Överståthållarämbetet* har anfört, att till dess domstol avgjort ersättningsfrågan eller enighet därom uppnåtts, borde hittegods kvarbliva hos polismyndighet, om icke ägaren erlade vad upphittaren fordrade eller ställd säkerhet därför; vore upphittarens anspråk uppenbart oskäligen, borde dock ägaren kunna utbekomma godset mot erläggande av det högsta belopp, var till enligt polismyndighetens uppfattning ersättningen kunde antagas bliva fastställd.

I ett par yttranden har ifrågasatts en förkortning av de preklusionstider om ett år eller tre månader, som föreslagits med avseende å ägares och upphittares rätt till hittegods. Från ett håll har gjorts gällande, att preklusionstiden för okänd ägare borde räknas från kungörandet och icke från anmälan till polismyndighet.

Av vissa polismyndigheter har framhållits, att i de fall, då godset efter preklusion av ägarens rätt skulle tillfalla upphittaren, säkerhet icke alltid funnes för att polismyndighet finge sina kostnader ersatta av upphittaren. Från ett håll har ifrågasatts, att hittegods på denna grund skulle obligatoriskt överlämnas till polismyndighet samtidigt med anmälan om fynd; från andra håll har hemställts om bestämmelse, att polismyndighets kungörelse-kostnader skulle förskjutas av allmänna medel.

Mot den föreslagna regeln, att hittegods, till vilket ägares och upphittares rätt prekluderats, skulle tillfalla kronan, har från några håll anmärkts, att då kommunerna helt eller delvis bekostade polisväsendet, kommunerna borde erhålla det hittegods, varom här vore fråga, eller åtminstone andel däri. I ett par yttranden har ifrågasatts, att vad som inflöte av dylikt hittegods skulle användas för polisändamål.

Den i utkastet upptagna bestämmelsen, att i fråga om kvarglömda saker, som någon tillvaratoge hos sig, skulle gälla detsamma som om hittegods med undantag av att hittelön ej skulle utgå, har i ett yttrande ansetts ej böra upptagas i lagen, enär ett sådant stadgande skulle vara för strängt mot tillvaratagaren samt vålla både polismyndigheter och allmänheten onödigt arbete.

Vad angår sådant som förlorats inom järnvägs område har *järnvägsstyrelsen* i huvudsak framhållit, att ehuru de i järnvägstrafikstadgan i detta ämne upptagna bestämmelserna vore givna med avseende å borttappat eller kvarglönt handresgods som tillvaratagits av järnvägspersonalen, hade bestämmelserna emellertid brukat tillämpas beträffande alla kvarglömda och borttappade saker som tillvaratagits av trafikpersonalen inom järnvägs område. För det fall att någon, som ej vore i järnvägens tjänst, tillvaratoge kvarglönt eller borttappat föremål inom järnvägs område funnes icke några särskilda bestämmelser. Därest föremålet finge anses vara i järnvägens besittning, kunde tillvaratagaren ej behandla det som hittegods. Det kunde ifrågasättas, huruvida ej av lagen borde framgå, huru tillvaratagare skulle förfara i dylika fall.

Generalpoststyrelsen har hemställt, att de särskilda regler som nu enligt kungl. brev den 31 augusti 1914 gällde med avseende å föremål, som tillvaratagits å postanstalt eller i postverkets brevlådor, fortfarande skulle få vinna tillämpning och utsträckas att avse gods, som tillvaratagits i postdilgens eller å annat postverkets fortskaffningsmedel. Det förfarande som skulle tillämpas enligt nämnda brev och särskilda av generalpoststyrelsen utfärdade föreskrifter innebure i huvudsak, att anslag om det tillvaratagna uppsattes å postlokalen. Om ägaren icke anmälde sig inom sex veckor, insändes godset till generalpoststyrelsens reklamationskontor, där det upptoges i en årligen upprättad förteckning, om vilkens tillhandahållande kungörelse infördes i allmänna tidningarna. Efter viss tid försålde sedan föremål, som icke kunnat tillställas ägaren, varefter försäljningssumman överlämnades till en kassa för understöd åt änkor och barn efter personer som varit anställda

vid postverket; kassan vore dock skyldig att till behörig rättsinnehavare, som senare upptäcktes, restituera belopp, som kassan mottagit.

Poliskammaren i Göteborg har framhållit, att även beträffande sådant som tillvaratagits inom järnvägs område eller eljest å fortskaffningsmedel i allmän trafik borde gälla, att underrättelse därom skulle lämnas till polismyndighet. Den som förlorat något borde genom förfrågan på allenast ett ställe kunna erhålla besked huruvida det förlorade blivit tillvarataget.

Vad angår utkastet till ändringar i strafflagen har i ett yttrande anmärkts, att såsom påföljd av underlåten lysning borde stadgas förlust av rätt till gods och hittelön.

Såsom framgår av vad förut anförts äro de nuvarande bestämmelserna om hittegods synnerligen föråldrade och i vissa avseenden tillämpas de icke längre. Ny lagstiftning synes sålunda påkallad. Beträffande lagstiftningens omfattning torde till en början böra uppmärksammas huruvida den bör omfatta fynd av sådana föremål från äldre tid vartill ägare ej finnes. De regler som böra gälla dylika fynd ha emellertid, såsom i promemorian framhållits, icke mycket gemensamt med den egentliga hittegodslagstiftningen, vars syfte är att befrämja återställande till ägaren av förlorade föremål. Härjämte bör erinras att särskild utredning pågår om revision av gällande fornminnesvårdslagstiftning och att i detta sammanhang även reglerna om fornfynd komma att bli föremål för översyn. I ett yttrande har beträffande lagstiftningens omfattning i övrigt gjorts gällande att en ny lag i ämnet borde omfatta även sjöfynd och kvarglönt gods, som anträffas å fortskaffningsmedel i allmän trafik, m. m. Tillräcklig anledning att i nu berörda hänseenden utvidga lagstiftningens ram utöver vad i promemorian föreslagits torde emellertid ej föreligga. Riksdagen har också förutsatt, att lagstiftningen borde begränsas till sådana områden, där verkligt behov av nya regler föreläge.

Beträffande de särskilda lagutkast, som fogats vid promemorian, torde utkastet till lag om hittegods och till ändring av 57 § lagen om ägofred i stort sett kunna godtagas. Dessa utkast torde i huvudsak tillgodose de synpunkter, som riksdagen ansett böra beaktas, och ha i det väsentliga vunnit avslutning i de inkomna yttrandena. Vid överarbetning av utkastet inom justitiedepartementet ha emellertid vissa jämkningar vidtagits.

Vad först angår utkastet till lag om hittegods torde i 1 § av lagen, på sätt i utkastet föreslagits, böra såsom huvudregel stadgas, att den som hittar något skall anmäla fyndet hos polismyndighet, men att, om ägaren till godset är känd, upphittaren i stället må underrätta honom om fyndet. I överensstämmelse med gällande rätt förutsätta dessa stadganden icke någon skyldighet för den som påträffar ett borttappat föremål att därmed taga befattning. Endast för den händelse han så gör skall han bli underkastad de förpliktelser som i lagen åläggas en upphittare. Det synes överflödigt att, såsom i några yttranden hemställts, närmare utmärka detta.

I ett par yttranden har uttalats, att i lagen borde uttryckligen stadgas be-

frielse från anmälningsskyldighet i fråga om fynd, som är av obetydligt värde. Att i lagen angiva en bestämd värdegräns för de fall, då anmälan skall ske, är emellertid ej lämpligt; och ej heller i övrigt synes i lagen böra stadgas inskränkning i anmälningsskyldigheten.

Bestämmelsen om skyldighet att göra anmälan om fynd till polismyndighet torde få anses innebära skyldighet för upphittaren att, när det är honom bekant, upplysa vem ägaren är och eljest meddela alla för honom kända omständigheter, som kunna tjäna till ledning för ägarens identifiering och hittegodsets återställande; särskilda bestämmelser härom synas överflödiga. Det synes emellertid icke lämpligt att, såsom i ett yttrande ifrågasatts, göra anmälan till polismyndighet obligatorisk även i sådana fall, då ägaren är känd.

Enligt 1 § i utkastet skulle anmälan till polismyndighet ske utan dröjsmål. Då emellertid omständigheterna kunna vara sådana att en viss tidsfrist bör stå upphittaren till buds för att söka anträffa ägaren innan anmälan behöver ske, synes lämpligt att så ändra bestämmelsen, att anmälan skall ske 'utan oskäligt dröjsmål'.

Såsom i utkastet föreslagits torde anmälan om fynd böra kunna ske hos vilken polismyndighet som helst och således ej, såsom i ett yttrande hemställts, endast hos polismyndigheten å fyndorten; att behöva göra anmälan därstädes skulle då fyndet gjorts exempelvis under resa eller utflykt kunna vara obilligt gentemot upphittaren. Har anmälan gjorts hos polismyndighet å annan ort än den där fyndet skedde, lär, såsom i ett par yttranden framhållits, nämnda myndighet böra underrätta polismyndighet på fyndorten för vidtagande av erforderliga lysningsåtgärder; i den mån bestämmelser härom erfordras, torde de emellertid böra meddelas i administrativ ordning. I detta sammanhang må anmärkas, att det icke torde vara erforderligt att, såsom några myndigheter ifrågasatt, i lagen införa bestämmelse om vad där avses med polismyndighet. Även härvidlag torde gälla, att de närmare föreskrifter som kunna påkallas böra givas i administrativ väg.

I enlighet med vad i utkastet föreslagits bör polismyndighet, när anmälan om hittegoods skett, kungöra fyndet på lämpligt sätt eller, där ägaren till godset är känd, underrätta honom. Det synes icke ändamålsenligt att, såsom i vissa yttranden ifrågasatts, i lagen införa närmare föreskrifter om sättet för fynds kungörande. Polismyndighet bör nämligen kunna anpassa kungörelseförfarandet efter omständigheterna. Där fråga är om mera värdefullt gods torde annonsering i ortstidning utan dröjsmål böra ske. I fråga om mindre värdefullt gods lär, i regel meddelande om de fynd som gjorts under viss tidrymd kunna göras genom en gemensam annons. I vissa fall torde anslag om fynd på lämplig plats vara tillfyllest. För det fall, att polismyndigheten sedan kungörande skett vinner kännedom om ägaren, bör naturligtvis denne direkt underrättas; uttrycklig föreskrift härom i lagen lär vara överflödig.

I 2 § av utkastet upptogs föreskrifter, att hittegoods skulle väl vårdas, att godset skulle överlämnas i polismyndighets vård, där myndigheten det

påkallade, samt att upphittaren städse hade rätt att överlämna godset till polismyndighet. Vidare intogs i paragrafen en bestämmelse att polismyndighet finge låta försälja hittegods, när skäl därtill vore. I ett par yttranden har ifrågasatts obligatorisk skyldighet för upphittaren att, då anmälan om hittegods göres till polismyndighet, också överlämna godset. Tillräckliga skäl för införande av en sådan skyldighet synas emellertid ej finnas. I några yttranden har även yrkats, att i lagen borde närmare angivas i vilka fall försäljning av hittegods finge ske. Med beaktande härav torde i paragrafen böra angivas, att försäljning må ske, när hittegods ej kan vårdas utan fara för försämring eller vården är förenad med alltför stora kostnader eller eljest särskilda skäl till försäljning finnas. I övrigt synes paragrafen böra underkastas någon jämkning för att utmärka att polismyndighet skall äga att utan anlitande av domstol eller överexekutor omhändertaga hittegods som upphittaren ej frivilligt överlämnar.

I överensstämmelse med 3 § första stycket i utkastet synes i 3 § i lagförslaget böra stadgas, att ägaren skall vara berättigad taga hittegods åter mot det han gäldar polismyndighets och upphittares skäligena kostnader i anledning av fyndet ävensom skälig hittelön. Någon närmare anvisning om grunderna för hittelönens bestämmande torde ej lämpligen kunna lämnas i lagen.

I yttrandena ha olika meningar uttalats rörande spørsmålet huru i fall av tvist om lösesummans storlek denna skall bestämmas. Att såsom i vissa yttranden ifrågasatts hänskjuta dylika frågor till polismyndighets avgörande synes ej lämpligt. Sådana frågor äro av den natur att de i allt fall slutligt böra avgöras av domstol. Polismyndighet, som har godset i sin vård, torde dock böra erhålla rätt att, om den så finner lämpligt, utlämna det till ägaren mot den lösen myndigheten finner skälig, även om upphittaren skulle kräva högre belopp. Stadgande härom torde böra intagas såsom andra stycke i 3 §.

I utkastets 3 § andra och tredje styckena upptogos bestämmelser om preklusion av ägarens rätt till hittegods och vad därmed äger samband. Bestämmelser i dessa hänseenden torde böra upptagas såsom 4 § i lagförslaget. I anslutning till nu gällande rättsregel, att ägaren mister sin rätt om han ej kommer inom natt och år från det lysning skett, föreslås i överensstämmelse med utkastet, att ägaren skall gå förlustig sin rätt om han ej blir känd inom ett år från det fyndet anmäldes hos polismyndighet. Utgångspunkten för tidens beräkning kan icke lämpligen, såsom i ett yttrande ifrågasatts, sättas till tidpunkten för fyndets kungörande, då viss form härför icke stadgats. För det fall att ägaren är eller blir känd inom ett år från det anmälan skett, torde med en mindre avvikelse från motsvarande bestämmelse i utkastet böra stadgas, att ägaren går förlustig sin rätt till godset, om han ej kommer inom tre månader från det han av polismyndighet underrättats om fyndet. Slutligen torde, såsom i utkastet föreslagits, i lagen böra med nämnda fall jämföras att ägaren eljest kan anses ha uppgivit sin rätt. En sådan bestämmelse kan bliva tillämplig, om upphittaren underrät-

tat ägaren om fyndet men denne underlåter att inom rimlig tid lösa godset, eller om anmälan skett till polismyndighet men ägaren, sedan han efter erhållen underrättelse anmält sig hos polismyndigheten, icke inom rimlig tid löser godset.

Vad härefter angår frågan vem hittegods skall tillfalla, när ägaren gått förlustig sin rätt, gäller för närvarande att kronan erhåller två tredjedelar och upphittaren återstoden av godsets värde. I utkastet föreslogs att i dylika fall upphittaren ensam skulle erhålla godset, dock mot skyldighet att gälda polismyndighets kostnad i anledning av fyndet. Såsom stöd för den sålunda intagna ståndpunkten anfördes i promemorian, att den nuvarande lagbestämmelsen om kronans rätt till andel av godsets värde knappast torde tillämpas i andra fall än då godset inlämnats till polismyndighet. För närvarande ansåge sig en upphittare berättigad att, om ägaren ej efter annonsering eller annan lysning anmälde sig, behålla godset. En lagfäst regel att upphittaren hade rätt till hittegods, då ägarens rätt prekluderats, syntes också bäst främja lagstiftningens syfte samt kunde i sin mån uppmuntra dem som påträffade borttappade föremål att tillvarataga dem och minska frestelsen att förtiga fynd. För övrigt skulle den realisation, som bleve nödvändig följd av ett stadgande om kronans andel i värdet, såsom regel bliva oförmånlig. Den sålunda i utkastet föreslagna lösningen av förevarande spörsmål har i yttrandena icke föranlett någon erinran. Enligt vad statskontoret upplyst uppgick kronans andel i hittegods för budgetåret 1935/1936 till allenast 8,500 kronor och torde i allmänhet varit lägre. Statskontoret har för den skull ur statsfinansiell synpunkt icke haft något att erinra mot förslaget. Jag vill ock ansluta mig till den i utkastet intagna ståndpunkten.

Enligt utkastet skulle hittegods, som funnes i polismyndighets vård, tillfalla kronan, om upphittaren underlåte att inom tre månader efter anmaning lösa godset eller ställa säkerhet för lösensumman eller han eljest kunde anses ha uppgivit sin rätt. Från några håll har anmärkts, att polismyndighet icke kunde påräkna att alltid erhålla gottgörelse för kungörelsekostnaden, då godset kvarblivit hos upphittaren. Såsom i promemorian antytts har emellertid polismyndighet möjlighet att omhändertaga godset i sådana fall då anledning finnes att antaga att upphittaren ej skall fullgöra eventuell betalningsskyldighet. Den i utkastet upptagna bestämmelsen om rättighet för upphittaren att ställa säkerhet för lösensumman i stället för att gälda den direkt torde kunna utgå. I övrigt torde utkastets bestämmelser i förevarande avseende allenast böra jämkas så, att polismyndighet, när hittegods skall redovisas till kronan, må göra avdrag för sina kostnader.

I anledning av anmärkning i ett yttrande torde såsom 5 § böra upptagas en bestämmelse, enligt vilken upphittare som ej fullgör vad i 1 § är stadgat förverkar all rätt på grund av fyndet.

Såsom i utkastet, 4 § första stycket, föreslagits, torde böra stadgas, att om någon tillvaratager hos honom kvarglömd sak, reglerna om hittegods skola vinna tillämpning, med undantag av att hittelön ej skall utgå. En sådan

bestämmelse torde särskilt få tillämpning å de vanliga fallen, att föremål kvarglömmas i butiker eller offentliga lokaler. Förevarande stadgande torde böra upptagas som 6 § i lagen.

I 4 § andra stycket av utkastet föreskrevs, att där i särskilda författningar meddelats föreskrifter angående sådant som förlorats inom järnvägs eller spårvägs område eller eljest å fortskaffningsmedel i allmän trafik skulle vad sålunda stadgats lända till efter rättelse. Såsom generalpoststyrelsen hemställt torde emellertid även de särskilda bestämmelser, som meddelats med avseende å föremål vilka tillvaratagits å postanstalt, alltjämt böra gälla. I enlighet härmed synes som 7 § i lagförslaget böra stadgas, att i den mån i särskilda författningar meddelats föreskrifter angående sådant som tillvaratages å postanstalt eller å fortskaffningsmedel i allmän trafik eller inom område, som hör till företag för sådan trafik, vad sålunda stadgats skall lända till efter rättelse.

Av den redogörelse som lämnats för gällande rätt framgår, att olika bestämmelser för närvarande äro tillämpliga i fråga om omhändertagande av så kallat driftefä å ena samt intagande av annans hemdjur enligt lagen om ägofred å andra sidan. Såsom i 5 § första stycket av utkastet föreslagits böra lämpligen samma regler gälla. Sålunda torde såsom 8 § i lagen om hittegods böra införas stadgande, att om någon hittar hemdjur, bestämmelserna om intaget hemdjur i lagen om ägofred — efter den ändring däri som i det följande skall angivas — i tillämpliga delar skola lända till efter rättelse, ändå att fall som där avses ej är för handen.

Såsom 9 § i lagen om hittegods torde — såsom motsvarighet till 5 § andra stycket i utkastet — böra upptagas en erinran att särskilda bestämmelser gälla beträffande sjöfynd samt nedgrävd skatt, bottenfynd eller annat dylikt, vartill ägare ej finnes.

Slutligen torde såsom 10 § böra intagas en bestämmelse att Konungen äger meddela erforderliga föreskrifter rörande lagens tillämpning.

Beträffande härefter utkastet till ändring av 57 § i lagen om ägofred må erinras, att enligt detta lagrum nuvarande lydelse skall, i det fall att ägaren till intaget hemdjur ej blir känd inom fjorton dagar efter det intagningen enligt 52 § samma lag kungjorts i kyrkan och i en å orten spridd tidning, intagaren låta lysa på sätt om hittat kreatur finnes stadgat och skola reglerna om driftefä även i övrigt vinna tillämpning; dock att, om intagaren hellre vill låta sälja djuret å offentlig auktion och ur köpeskillingen uttaga honom tillkommande lösen, han är därtill berättigad. I utkastet till ändring av förevarande lagrum upptogs i ett första stycke stadgande, att intagaren, om ägaren ej bleve känd inom angivna tid, hade att utan dröjsmål göra anmälan om intagningen hos polismyndigheten i orten. Såsom andra stycke föreslogs bestämmelse, att om intagaren, sedan anmälan skett, ville sälja djuret å offentlig auktion och ur köpeskillingen uttaga honom tillkommande lösen, skulle han vara därtill berättigad. Hade ett år förflutit från det intagningen anmälts hos polismyndigheten, och vore ägaren alltjämt okänd, skulle, enligt tredje stycket i paragrafen, djuret eller,

där det blivit sålt, köpeskillingen i dess helhet tillfalla intagaren. Vad sålunda i utkastet föreslagits synes vara en lämplig lösning av frågan; någon erinran däremot har ej heller framkommit i yttrandena. Den i utkastet upptagna lagtexten torde kunna godtagas med en obetydlig redaktionell jämkning.

Vid promemorian hade utom de nu behandlade lagutkasten även fogats utkast till lag om ändring av 22 kap. 19 och 21 §§ strafflagen. I första stycket av 19 § stadgas för närvarande straff för den som ej låter så lya fynd eller hittegods som i lag är stadgat; straffet är böter högst dubbla värdet av det hittade. Enligt andra stycket av samma paragraf skall den som förtiger fynd eller hittegods, då ägaren eller annan därtill berättigad sig anmäler eller eljest tillkännagiver, straffas med böter eller fängelse. Enligt utkastet skulle i förevarande paragraf stadgas straff av böter eller fängelse för den som ej låte så lya eller eljest tillkännagiva fynd, hittegods, kvarglömd sak eller intaget hemdjur som i lag vore stadgat. Någon motsvarighet till den gällande bestämmelsen om straff för förtigande av fynd eller hittegods upptogs ej i utkastet.

De bestämmelser som finnas intagna i 22 kap. 19 § strafflagen stå i visst samband med bestämmelserna om bedrägeri och förskingring i 1, 11 och 13 §§ samma kapitel. Då utredning för närvarande pågår om en allmän revision av lagstiftningen om förmögenhetsbrott, synes icke lämpligt att i nu förevarande sammanhang vidtaga någon ändring av 19 § i nämnda kapitel. Denna paragraf är så allmänt avfattad, att den torde kunna tillämpas även i fråga om underlåtenhet att iakttaga de nya bestämmelserna om hittegods m. m., som jag förut föreslagit.

Beträffande 22 kap. 21 § strafflagen föreslogs i utkastet sådan ändring därav, att brott mot 19 § samma kapitel, som för närvarande endast kan åtalas av målsäganden, skulle komma att falla under allmänt åtal. Även med denna ändring torde böra anstå i avbidan på den allmänna revisionen av lagstiftningen rörande förmögenhetsbrott.

Något förslag om ändring i strafflagen torde sålunda icke nu böra framläggas.

Den nya lagstiftningen torde lämpligen kunna träda i kraft den 1 januari 1939. Med ikraftträdandet av den nya lagen om hittegods böra 16 § 2 och 4 punkterna strafflagens promulgationsförordning upphöra att gälla.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

- 1) lag om hittegods; samt
- 2) lag angående ändrad lydelse av 57 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred.»

Föredraganden hemställer att lagrådets utlåtande över ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med de vid propositionen fogade lagförslagen, har här uteslutits.

§ 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemstäl-
lan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Wilhelm von Schwerin.

Utkast till lag om hittegods.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Var som något hittar skall utan dröjsmål anmäla fyndet hos polismyndighet. Är ägaren till hittegodset känd, må upphittaren i stället underrätta honom om fyndet.

Polismyndighet åligger att, när anmälan om hittegods inkommit, kungöra fyndet på lämpligt sätt eller, där ägaren till godset är känd, underrätta honom.

2 §.

Hittegods skall väl vårdas. Där polismyndighet det påkallar, skall godset överlämnas i dess vård. Vill upphittaren i annat fall överlämna godset till polismyndighet, have rätt därtill.

Polismyndighet må låta försälja hittegods, när skäl därtill äro.

3 §.

Ägaren vare berättigad taga hittegods åter mot det han gäldar polismyndighets och upphittares skäligena kostnader i anledning av fyndet ävensom skäligen hittelön.

Varder ägaren ej känd inom ett år från det fyndet anmäldes hos polismyndighet, eller underlåter ägaren att lösa godset eller ställa säkerhet för lösensumman inom tre månader från det han av polismyndighet underrättats om fyndet, eller kan han eljest anses hava uppgivit sin rätt, vare godset upphittarens.

Vill upphittaren tillgodonjuta sin rätt till godset, gälde han polismyndighets kostnader i anledning av fyndet. Är godset i polismyndighets vård, och underlåter upphittaren att lösa godset eller ställa säkerhet för lösensumman inom tre månader efter anmaning, eller kan han eljest anses hava uppgivit sin rätt, tillfalle godset Kronan.

4 §.

Tillvaratager någon hos honom kvarglömd sak, skall vad ovan stadgas om hittegods äga motsvarande tillämpning; dock skall hittelön ej utgå.

Hava i särskilda författningar meddelats föreskrifter angående sådant som förlorats inom järnvägs eller spårvägs område eller eljest å fortskaffningsmedel i allmän trafik, skall vad sålunda stadgats lända till efterrättelse.

5 §.

Hittar någon hemdjur, skall vad i 52—57 §§ lagen om ägofred stadgas i tillämpliga delar lända till efterrättelse, ändå att fall som där avses ej är för handen.

Angående nedgrävd skatt, bottenfynd eller annat dylikt, vartill ägare ej finnes, samt om sjöfynd är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 19 , vid vilken tid 16 § 2 och 4 punkterna förordningen den 16 februari 1864 (nr 11 s. 101) om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall skola upphöra att gälla.

Utkast till lag om ändrad lydelse av 57 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred.

Härigenom förordnas, att 57 § lagen den 2 juni 1933 om ägofred skall erhålla följande ändrade lydelse:

57 §.

Bliver ägare till intaget hemdjur ej känd inom fjorton dagar efter det kungörelse enligt 52 § ägt rum, göre intagaren utan dröjsmål anmälan om intagningen hos polismyndigheten i orten.

Vill intagaren, sedan anmälan skett, sälja djuret å offentlig auktion och ur köpeskillingen uttaga honom tillkommande lösen, vare därtill berättigad.

Har ett år förflutit från det intagningen anmälts hos polismyndigheten, och är ägaren alltjämt okänd, skall djuret eller, där det blivit sålt, köpeskillingen i dess helhet tillfalla upphittaren.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 19 .

Utkast till lag om ändrad lydelse av 22 kap. 19 och 21 §§ strafflagen.

Härigenom förordnas, att 22 kap. 19 och 21 §§ strafflagen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

19 §.

Låter man ej så lysa eller eljest tillkännagiva fynd, hittegods, kvarglömd sak eller intaget hemdjur som i lag stadgat är; straffes med böter eller fängelse.

21 §.

Brott, som i 2 § 5 mom., 8 § 2 mom, 12 § 1 mom., 13 § 1 mom. och 20 § omförmälas, må ej åtalas av annan än målsägande. Brott, som i 12 § 2 mom. sägs, må ej åtalas av annan än målsägande, där ej fråga är om brukande av fortskaffningsmedel. Brott, varom i 13 § 2 mom. sägs, må ej

åtalas av annan än målsägande, där ej någon vid försäljning eller annan föryttring av livsmedel avyttrat ont för gott, mängt för omängt eller det, varuti han vetat fel vara, utan att sådant uppenbara.

Brott, varom i 11 § — — — delvis erlagd.

Brott, som i 10 § — — — öppnat blivit.

Brott, som i 8 § 1 mom. — — — av äktenskapet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 19 .

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 4 januari 1938.

N ä r v a r a n d e:

justitierådet AFZELIUS,
regeringsrådet ASCHAN,
justitieråden FORSBERG,
SANDSTRÖM.

Enligt lagrådet den 9 december 1937 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 3 december 1937, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlå-tande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till

- 1) lag om hittegods; samt
- 2) lag angående ändrad lydelse av 57 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredra-gits av hovrättsrådet Bertil Hagström.

Justitierådet Sandström yttrade:

Enligt 2 § i förslaget till lag om hittegods skall hittegods överlämnas till polismyndighet, då upphittaren önskar det eller polismyndigheten eljest finner det påkallat. Därmed vinnes väl fördelen att icke mer än nödvändigt besvära upphittaren. Med hänsyn till de förmåner upphittaren erhåller kan denna synpunkt dock icke vara avgörande. En bättre ordning synes det innebära att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i åtskilliga yttranden, stadga allmän skyldighet att i de fall då anmälan skall ske, överlämna det upphittade, såvida polismyndigheten ej medger att det förvaras av upphittaren. Överlämnande torde sålunda i ett mycket stort antal fall erfordras redan för att polismyndigheten skall kunna bestämma det lämpligaste sättet för kungörandet och eljest vederbörligen fullgöra sina åligganden i fråga om kungörandet. Därest det upphittade föremålet överlämnas till polismyndigheten, synas vidare större garantier vinnas för att äga-ren återfår föremålet och mycken onödig omgång kunna undvikas. Uttagandet av kostnaderna för kungörandet skulle ävenledes underlättas. Slutligen — och detta torde ej vara det minst viktiga — skulle genom ett sådant stadgande i det allmänna medvetandet bättre understrykas att det är fråga om annans egendom och att upphittaren endast har en villkorlig rätt till det

upphittade. Jag hemställer därför att nämnda paragraf omarbetas i antydd riktning, därvid särskild föreskrift torde erfordras för att utmärka att polismyndighet skall äga att utan anlitande av domstol eller överexekutor omhändertaga hittegods som upphittaren ej frivilligt överlämnar.

För vinnande av det med förevarande lagstiftning avsedda ändamålet är av vikt att i största möjliga utsträckning hittegods underkastas likartade bestämmelser och framförallt att på varje ort befattningen med hittegods koncentreras hos en myndighet. Att bibehålla de särskilda regler, som gälla beträffande sådant som tillvaratages å vissa fortskaffningsmedel och inom område som hör till trafikföretag, kan emellertid vara befogat, då i regel de omständigheter under vilka föremål där förloras göra det naturligt att uppdraga befattningen med det tillvaratagna åt trafikföretaget. I fråga om föremål som tillvaratagas å postanstalt torde däremot skäl saknas för särbestämmelser. Sådana lära endast åstadkomma oreda och försvåra för ägaren att återfå det förlorade. Jag hemställer därför att det i 7 § gjorda förbehållet icke måtte avse sådant som tillvaratages å postkontor.

I övrigt lämnar jag de remitterade förslagen utan erinran.

Lagrådets övriga ledamöter lämnade förslagen utan erinran.

Ur protokollet:

Wilhelm von Schwerin.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, anmäler lagrådets denna dag avgivna utlåtande över de den 3 december 1937 till lagrådet remitterade förslagen till 1) *lag om hittegods* samt 2) *lag angående ändrad lydelse av 57 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred*.

Föredraganden anför:

»En av lagrådets ledamöter har hemställt, att 2 § i förslaget till lag om hittegods omarbetades i sådan riktning, att allmän skyldighet föreskrevs att vid anmälan om hittegods till polismyndighet överlämna det upphittade, såvida ej polismyndigheten medgäve att det förvarades av upphittaren. Samme ledamot har vidare hemställt, att det i 7 § nämnda lagförslag gjorda förbehållet om möjlighet att i vissa fall meddela särskilda föreskrifter om tillvarataget gods icke måtte, såsom föreslagits, avse även sådant som tillvaratagits å postanstalt. För min del finner jag emellertid icke tillräckliga skäl föreligga att frångå den vid förslagets framläggande intagna ståndpunkten i berörda frågor, vilken ståndpunkt också vunnit anslutning från lagrådets övriga ledamöter.»

Föredraganden hemställer härefter, att lagförslagen, mot vilka i övrigt icke framställts någon erinran inom lagrådet, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Tage Evers.